

Selskapsform

Valg av selskapsform er avgjørende for dine rettigheter og plikter, for ansvar, risiko og skatt. Det bestemmer også formell styring og ledelse av virksomheten.

Du har mange muligheter når du starter opp. Er du alene står valget mellom å starte opp som frilans, du kan etablere enkeltpersonforetak, aksjeselskap eller Norsk Utenlandsregistrert Foretak, såkalt NUF. Med et aksjeselskap kan du ansette deg selv. Det reduserer personlig risiko og gir deg fordeler som ansatt. Det finnes også andre måter å drive næringsvirksomhet på disse finner du omtalt nedenfor.

Å starte som frilans

En frilanser er en uavhengig arbeidstaker som har flere arbeidsgivere, men som leverer skattekort og får utbetalt vanlig lønn fra sine arbeidsgivere. En frilanser er en oppdragstaker eller såkalt ikke-ansatt lønnstaker.

Frilanseren har ikke samme rettigheter som fast ansatte når det gjelder sykepenger og vil heller ikke bli tatt inn i tjenestepensjonsordninger. Frilansere kan imidlertid tegne frivillig tilleggsforsikring gjennom NAV for sykepenger på samme måte som selvstendige som driver enkeltpersonforetak.

Altinn har en [sjekklister](#) som kan brukes for å vurdere om du skal etablere deg som frilanser eller etablere foretak.

Enkeltpersonforetak

... drives av én person, og er den selskapsformen som er enklest å etablere. Som eier er du personlig ansvarlig for driften og for den gjelden foretaket pådrar seg.

Skal du etablere enkeltpersonforetak må du være myndig. Du må ikke være under konkursbehandling.

Alle foretak er regnskapspliktige og bør derfor registreres i [Enhetsregisteret i Brønnøysund](#). Dette er gratis og du får et organisasjonsnummer som leverandører, bank og forsikring ofte vil kreve av deg.

Enkeltpersonforetaket er regulert av Selskapsloven av 1985, § 1-1 nr. 3. Det er ingen krav om innskudd, og registrering i Foretaksregisteret er nødvendig bare hvis du driver handel med innkjøpte varer eller ansetter mer enn fem personer. De formelle kravene til Enkeltpersonforetak er enklere enn for Aksjeselskap. Du slipper styre og generalforsamling.

Som selvstendig næringsdrivende gjennom enkeltpersonforetak har du dårligere tryggedekning i form av sykepenger og dagpenger under ledighet. Du kan imidlertid tegne forsikring gjennom NAV for å komme bedre ut. På Altinn finner du opplysninger om [sykepenger](#) til selvstendig næringsdrivende. Hos NAV finner du også søknadsskjema for [forsikring for selvstendig næringsdrivende](#).

Du kan ha lønnsinntekt fra annen stilling og samtidig drive enkeltpersonforetak, men du må da varsle skattekontoret om at du har både lønnsinntekt og næringsinntekt og også få fastsatt hva du bør betale i forskuddsskatt. Nettooverskuddet fra foretaket er skattepliktig sammen med lønnsinntekt. Du er personlig fullt ansvarlig for Enkeltpersonforetakets forpliktelser, også etter eventuell avvikling av virksomheten. Det er enkelt å omdanne et Enkeltpersonforetak til Aksjeselskap om du senere måtte ønske det.

Aksjeselskapet, AS

... er den vanligste selskapsformen i Norge. Her hefter eierne bare for den kapitalen som er skutt inn i selskapet, men hvis gjeld/lån blir store i forhold til aksjekapitalen vil en bank ofte kreve sikkerhet i tillegg, f.eks. i form av personlige garantier eller pant i fast eiendom.

Etter Aksjeloven skal et aksjeselskap ha aksjekapital på minst 30.000 norske kroner. Selskapet må registreres i [Foretaksregisteret](#) i Brønnøysund. En registrert eller statsautorisert revisor må bekrefte at hun/han påtar seg revisjonsoppdraget, at aksjekapitalen er fullt innbetalt, og at Åpningsbalansen tilfredsstillers aksjelovens krav.

Aksjeselskap med driftsinntekter under 5 mill. kroner, en sum i balansen under 20 mill. kroner og mindre enn 10 årsverk levert gjennomsnittlig av de ansatte, kan velge bort revisjon. For å unngå revisjonsplikten må dette vedtas av Generalforsamlingen, og meldes til Foretaksregisteret i god tid før utgangen av året. Benytter du registrert regnskapsfører kan det være greit å slippe den ekstra kostnaden med revisor, men å bruke enten kvalifisert regnskapsfører eller revisor gir ekstra trygghet og sparte egne timer. Tid du kanskje kunne bruke bedre på andre gjøremål for bedriften.

Brønnøysundregisteret krever registreringsgebyr. Slike gebyr og eventuelle andre stiftelsesomkostninger, f.eks. honorar til revisor eller advokat, kan ikke tas av aksjekapitalen. De må enten betales av stifterne direkte, eller av selskapet forutsatt at stifterne betaler inn overkurs.

For aksjeselskap skal registeret inneholde opplysninger om:

- Selskapets vedtekter
- Dagen for konstituerende generalforsamling
- Forretningskommune og adresse
- Aksjekapitalens størrelse, og hvor mye av aksjekapitalen som er innbetalt
- Styreleder, styremedlemmer og evt. varamedlemmer
- Hva slags næringsvirksomhet som skal drives
- Daglig leder
- Hvem som representerer selskapet utad og forplikter selskapet

Aksjeselskap har regnskaps- og revisjonsplikt, og skal sende årsregnskapet til Regnskapsregisteret i Brønnøysund innen utgangen av juli.

I tillegg til de formelle vedtektene, som kreves av Brønnøysundregistrene, og som klargjør forholdet mellom foretaket og omverden, kan det være en god ide også å lage en aksjonæravtale. Til denne er det ikke knyttet noen formelle krav, men den bør klargjøre forholdet mellom deltakerne, deres siktemål med foretaket, fordeling av oppgaver og ansvar, retningslinjer for eventuell omsetning av aksjer, mv. En aksjonæravtale er god å ha om samarbeidet begynner å knirke

Norskregistrerte Utenlandske Foretak NUF

... er en selskapsform som gir samme rettigheter som et AS, men her er det ikke krav om min. 30.000 kroner i aksjekapital og avgiften til Brønnøysundregisteret er lavere. Du kan ansette deg selv og få tilgang til alle sosiale goder. NUF-selskap kan omdannes til AS skattefritt.

NUF-selskaper må imidlertid forholde seg til den utenlandske lovgivningen i det land de er registrert i. Det engelske firmaregisteret har ilagt straffebøter overfor flere NUF-selskaper på grunn av manglende rapportering, og flere selskaper er også slettet som følge av dette. Norske banker har vist seg skeptiske til NUF-formen, og vegrer seg for å gi kreditt til slike selskap. Mer om NUF kan du finne hos bl.a. [Varjag](#), og hos [Firmahjelp](#).

Mer om selskapsformer

Det finnes andre selskapsformer. Blant disse er ansvarlig selskap, ANS eller DA, som er aktuelt der to eller flere eiere driver foretak i felleskap. Samvirkeforetak i form av andelslag/samvirkelag er en selvstyrt forening av personer som har sluttet seg sammen for å oppfylle felles behov. Virksomheten er felleseid og styrt og den enkeltes ansvar er begrenset til andelen i laget. Kommandittselskapet er en selskapsform der en deltaker hefter med ubegrenset ansvar (komplementaren) og andre deltakere hefter med begrenset ansvar (kommandittister). Stiftelse er selskapsform uten eiere regulert etter regler i [Stiftelsesloven](#). Europeisk selskap, SE-selskaper, er aktuelt der man driver virksomhet på tvers av nasjonale grenser i EU/EØS.

[Altinn](#) har en oversikt over [selskapsformene](#) og kravene som er knyttet til disse.

Kontakt og kommentarer: John M. Raaheim, Tekna, jmr@tekna.no